

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ЛОГОПЕДІВ ДО РОБОТИ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗА ДОПОМОГОЮ ЛЯЛЬКОТЕРАПІЇ

Олена Переворська, Тетяна Приходько, Вікторія Ісаченко

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Анотація:

У статті розглянуто важливість використання ляльок у логопедичній роботі з дошкільниками як ефективний інструмент розвитку мовлення, емоційної стабільності та соціальної адаптації дітей. Лялька через ігрову діяльність допомагає дітям опановувати соціальні ролі, розвивати базові навички комунікації та відстоювати власні бажання. Лялькотерапія виступає як потужний засіб корекції мовленнєвих порушень, розвитку артикуляційних навичок та розширення словникового запасу дітей дошкільного віку.

Особливу увагу приділено використанню різних типів ляльок (рукавички, пальчикові, маріонетки та інші) в контексті розвитку мовлення у дітей з порушеннями артикуляції та фонематичного слуху. Авторами запропоновано практичні рекомендації для підготовки майбутніх логопедів до застосування лялькотерапії, включаючи навчання теоретичним основам, створенню ляльок, а також розробці логопедичних ігор і сценаріїв.

З'ясовано, що лялькотерапія завдяки своїй мультифункціональності не тільки активізує мовленнєвий розвиток, але й допомагає знімати емоційну напругу, формує моделі поведінки та стимулює розвиток особистісних якостей дітей. Зроблено висновок, що впровадження цієї методики в систему підготовки логопедів забезпечує гнучкий підхід до роботи з дошкільниками та сприяє формуванню гуманістичного підходу в корекційно-розвивальній практиці.

Ключові слова:

лялькотерапія; логопедична робота; підготовка майбутніх логопедів; діти дошкільного віку; розвиток мовлення; арт-терапія; ігрові технології; емоційний розвиток; корекційно-розвивальна робота.

Resume:

Perevorska Olena, Prykhodko Tetiana, Isachenko Viktoriia. Training Future Speech Therapists to Work with Preschool Children through Puppet Therapy.

The article considers the importance of using dolls in speech therapy with preschoolers as an effective tool for the development of speech, emotional stability and social adaptation of children. The doll, through play activities, helps children master social roles, develop basic communication skills and defend their own desires. In the framework of therapeutic use of dolls, this tool acts as a powerful means of correcting speech disorders, developing articulation skills and expanding vocabulary.

Particular attention is given to the use of various types of dolls, such as hand puppets, finger puppets, marionettes, and others, in the context of speech development in children with articulation disorders and phonemic hearing impairments.

The author offers practical recommendations for training future speech therapists in the application of doll therapy, including instruction in theoretical foundations, doll-making techniques, and the development of speech therapy games and scenarios.

Due to its multifunctionality, doll therapy not only supports speech development but also helps to relieve emotional tension, shapes behavioral models, and stimulates the development of children's personal qualities.

The integration of this methodology into the system of speech therapist training provides a flexible approach to working with children and promotes the formation of a humanistic approach in corrective and developmental practices.

Key words:

doll therapy; therapeutic use of dolls; speech therapy work; training of future speech therapists; preschool children; speech development; art therapy; play-based technologies; emotional development; corrective and developmental work.

Постановка проблеми. В умовах сьогодення особливого значення набуває підготовка майбутніх логопедів до роботи з дітьми дошкільного віку, що мають порушення мовлення. Ефективність корекційної роботи значною мірою залежить від здатності фахівця використовувати інноваційні, творчі методи впливу на дитину. Одним із таких методів є лялькотерапія, яка сприяє встановленню емоційного контакту, зниженню тривожності, розвитку комунікативних навичок та мовленнєвої активності дітей. Однак у процесі професійної підготовки логопедів питання опанування технік лялькотерапії часто залишається недостатньо висвітленим. Це актуалізує необхідність розробки ефективних підходів до формування відповідних компетентностей у студентів, які навчаються за спеціальністю «Логопедія».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема підготовки майбутніх логопедів до роботи з дітьми дошкільного віку активно досліджується в українській та зарубіжній науковій літературі. У працях А. Богуш, Н. Луцан, О. Вашак, Ю. Гринь, О. Вознесенської,

О. Казачір, Ю. Бойчук обґрунтовано необхідність формування у майбутніх логопедів професійних компетентностей, серед яких особливе місце займають креативність, психологічна чутливість та вміння працювати з дітьми із різними мовленнєвими порушеннями. Питання застосування арт-терапевтичних методик, зокрема лялькотерапії, у роботі з дошкільниками розглядаються у працях Л. Калініної, В. Литвиненко, В. Назаревич, Ю. Рібцун та ін. Дослідники підкреслюють важливість інтеграції творчих форм діяльності у корекційно-розвивальну роботу, адже лялькотерапія сприяє розвитку емоційної сфери, комунікативних умінь, поліпшенню психоемоційного стану дитини.

Джеймс Нефф досліджує ефективність використання ляльок у терапевтичній практиці з дітьми, особливо в контексті консультування та психотерапії. Автор наголошує, що ляльки є потужним інструментом для полегшення спілкування з дітьми, оскільки вони дозволяють дітям виразити свої почуття, переживання та конфлікти через ігрову діяльність, що є менш

напруженим і більш доступним способом. Дослідник підкреслює, що лялькотерапія сприяє розвитку емоційної виразності та соціальних навичок, а також допомагає дітям краще розуміти та переживати складні емоційні ситуації. Крім того, ляльки можуть бути особливо корисними для дітей, які зазнають труднощів у вербалізації своїх почуттів або мають проблеми з самовираженням через мовленнєві бар'єри або травми (Neff, 2014, с. 352).

У своїй статті O'Rourke робить огляд літератури, що стосується впливу лялькотерапії на розвиток дітей, зокрема з точки зору психотерапії та мистецтва. Автор підкреслює важливість ляльок як засобу для розвитку соціальних навичок, емоційного інтелекту та самовираження. O'Rourke зауважує, що лялькотерапія не тільки підтримує емоційну регуляцію, а й допомагає дітям розвивати креативність та уяву, що має довготривалий позитивний вплив на їхній психічний розвиток. Науковець також підкреслює важливість контексту гри та інтерактивності між лялькою, дитиною та терапевтом, що допомагає створити атмосферу безпеки, в якій дитина може вільно виражати свої почуття та розвивати навички взаємодії з іншими (O'Rourke, 2015, с. 419).

У межах підготовки майбутніх логопедів помітно зростає увага до впровадження арт-терапевтичних технік у навчальні програми. Наприклад, окремі елементи лялькотерапії впроваджено у практичні курси українських університетів на спеціальностях «Логопедія», «Спеціальна освіта», «Корекційна педагогіка» (Київський університет імені Бориса Грінченка, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова). Також розроблені спеціалізовані курси з арт-терапії, серед яких «Арт-терапія в корекційній педагогіці», «Казкотерапія та лялькотерапія для дітей з ООП» (на базі Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України), «Інноваційні технології логопедичної роботи» (на базі Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара). Зарубіжний досвід також демонструє успішні приклади використання лялькотерапії в освітніх програмах, зокрема в курсах Speech and Language Therapy (University of Manchester, UK) та Early Childhood Education (University of Melbourne, Australia), де увага приділяється розвитку навичок використання символічної гри, роботи з емоціями і комунікації через творчі засоби.

Незважаючи на позитивні тенденції, систематизованого підходу до методичної підготовки майбутніх логопедів із використанням лялькотерапії все ще бракує. Це вимагає

подальших наукових досліджень та розробки інноваційних освітніх моделей для підготовки висококваліфікованих фахівців.

Формулювання цілей статті. Метою статті є обґрунтування важливості використання лялькотерапії у професійній підготовці майбутніх логопедів для роботи з дітьми дошкільного віку, а також визначення ефективних шляхів інтеграції лялькотерапевтичних методик у навчальний процес.

Виклад основного матеріалу дослідження. Лялька є важливою складовою дитячих сюжетно-рольових ігор, в яких малюки імітують події реального життя. Через гру з ляльками діти опановують такі типові соціальні ролі, як догляд за малюком, годування чи укладання спати тощо. Водночас у взаємодії з лялькою малеча навчається базовим моделям поведінки: вчиться знайомитися, миритися після конфліктів, проявляти співчуття чи відстоювати власні бажання.

Лялька виконує не лише розважальну функцію, а й виступає потужним інструментом навчання та корекції психічного розвитку дітей. Вона сприяє розвитку соціальних навичок, допомагає долати страхи та підтримує дітей у подоланні емоційних або фізичних труднощів (Вознесенська, 2018, с. 38).

Лялькотерапія – це психотерапевтичний і корекційний підхід, що базується на використанні ляльок для стимулювання мовленнєвого розвитку, емоційної стабільності та соціальної адаптації дітей. У логопедичній практиці ця методика дозволяє ефективно виправляти мовленнєві порушення: покращувати артикуляцію, збагачувати активний словниковий запас, активізувати діалогічне мовлення.

Суть лялькотерапії полягає у створенні умов, за яких діти через гру з лялькою краще виражають свої почуття та думки. Лялька слугує своєрідним «посередником» між дитиною і дорослим, допомагаючи дошкільнику проєктувати власні емоційні переживання у безпечному ігровому просторі. Таке проєктування дозволяє дорослому діагностувати внутрішній стан дитини, м'яко корегувати його і сприяти особистісному розвитку (Казачінер, & Бойчук, 2022, с. 15).

У логопедичній роботі широко застосовуються різні форми ігрової діяльності, що сприяють розвитку мовлення дітей дошкільного віку: дидактичні ігри, творчі вправи з використанням іграшок, зокрема ляльок.

Основні функції лялькотерапії включають:

- комунікативну – сприяє налагодженню емоційного контакту та згуртуванню дітей;
- релаксаційну – допомагає знімати у дітей емоційну напругу та тривожність;

- виховну – формує моделі поведінки та розвиває особистісні якості дитини через ігрове моделювання життєвих ситуацій;
- розвивальну – стимулює пам'ять, увагу, сприйняття та дрібну моторику дітей;
- навчальну – розширює знання дітей про навколишній світ і допомагає їм систематизувати отриману інформацію.

Лялькотерапія як інноваційний метод у логопедичній роботі відкриває широкі можливості для гармонійного розвитку мовлення дошкільників. Лялька у процесі терапії виступає як засіб комунікації, допомагає дитині виразити емоції, переживання, страхи, стимулює її мовленнєву активність (Богущ, & Луцан, 2008, с. 108; Калініна, 2008, с. 354).

У логопедичній практиці застосовуються різноманітні види ляльок, які сприяють розвитку мовлення, корекції звуковимови та формуванню комунікативних навичок дітей. Вибір типу ляльок логопед здійснює залежно від поставлених корекційних завдань:

- маріонетки – це ляльки на нитках, якими можна керувати, створюючи рухливі вистави. Їх використовують у лялькових театрах для навчання: дорослі влаштовують вистави для дітей, а діти – для дорослих у межах релаксаційних методик. Маніпуляція такими ляльками розвиває дрібну моторику, тілесну свідомість і навички координації;
- ляльки-рукавички мають тверду голову та м'яке тіло, яке надягають на руку. Вони сприяють розвитку моторних і координаційних навичок, стимулюють мовлення, мислення й логічне сприйняття. Також вони позитивно впливають на емоційний стан дитини, даруючи відчуття захищеності та допомагаючи легше виконувати мовленнєві вправи;
- пальчикові ляльки ідеально підходять для домашніх занять. Їх можна легко виготовити власноруч, наприклад, створивши обличчя на пластиковій кульці. Вони ефективні у різних формах лялькотерапії;
- мотузкові ляльки – це умовні фігури, сплетені з мотузку за допомогою петель. Вони більше підходять для роботи з дітьми старшого дошкільного віку, оскільки використовуються під час релаксаційних та корекційних занять;
- плоскі ляльки, вирізані з паперу, картону або пластику, добре підходять для розвивальних і навчальних занять. Їхнє створення власноруч стимулює творчу активність дітей;

- тіньові ляльки охоплюють різноманітні плоскі фігурки, що використовуються в театрі тіней. Такі ігри зі світлом і тінями розвивають уяву й мовлення дітей різного віку (Софій, & Найда, 2017, с. 24).

Оскільки у дітей дошкільного віку провідною діяльністю є гра, саме через ігрову форму вони найкраще засвоюють нові знання, навички та соціальні моделі поведінки. Ляльки в логопедичній роботі стають не лише інструментом навчання, а й «партнерами» у грі, які допомагають дитині розкритися, висловити свої думки, почуття й переживання. Гра з ляльками дозволяє дитині знімати психологічну напругу, активізує мовленнєву активність, стимулює розвиток словникового запасу, граматичних структур, фонематичного слуху (Назаревич, 2020).

Ляльки активно використовуються в логопедичній практиці як ефективний інструмент корекційної роботи. Формування правильної звуковимови передбачає відпрацювання певних артикуляційних позицій, що супроводжується демонстрацією та поясненням з боку фахівця. У цьому процесі важливу роль відіграє вікова психологія дітей, зокрема їхня схильність до ігрової діяльності, наслідування дорослим, сприйняття через наочність. Саме тому використання ляльок, зокрема ляльок-звіряток на руку, є надзвичайно доцільним. Під час заняття дитина надягає ляльку на руку або поміщає руку всередину ляльки, і виконує артикуляційні вправи «від імені» персонажа. Такий підхід знижує рівень тривожності, зменшує страх помилитися чи бути осміяним, а також підвищує зацікавленість у виконанні вправ. Крім того, подібна діяльність сприяє розвитку дрібної моторики, що тісно пов'язана з формуванням мовлення. Лялькотерапевтичні методи логопедичної роботи забезпечують інтеграцію ігрового, моторного та мовленнєвого компонентів, створюючи сприятливі умови для подолання артикуляційних порушень.

Через лялькову гру логопед може непомітно для дитини вводити мовленнєві вправи, артикуляційні завдання, автоматизувати звуки у спонтанному мовленні. Крім того, ляльки сприяють розвитку сюжетно-рольової гри, що є важливим етапом формування зв'язного мовлення та комунікативної компетентності дошкільників. Однією з іграшок може бути логопедична лялька-рукавичка, яка робить корекційні заняття для дітей дошкільного віку цікавими і ефективними.

Використання логопедичної ляльки має важливе значення, оскільки така функціональна іграшка:

- прискорює підготовку мовленнєворухового апарату дітей до постановки звуків, полегшує сам процес постановки та автоматизації звуків;
- сприяє формуванню у дітей правильного положення язика в ротовій порожнині через візуальне сприйняття артикуляційного укладу;
- покращує функціонування м'язів мовленнєворухового апарату завдяки візуальному динамічному образу артикуляційних вправ, який дитина сприймає;
- дає змогу дитині через візуальне сприйняття артикуляційного укладу пов'язати засвоєний звук з рухами язика, закріплюючи його як у зоровій, так і в моторній пам'яті;
- допомагає дітям через спостереження за виконанням вправ у повільному темпі краще зафіксувати чіткість і плавність рухів;
- сприяє удосконаленню лексико-граматичних навичок та розвитку зв'язного мовлення, знайомлячи дітей з органами мовленнєворухового апарату, частинами тіла, сезонними змінами у природі, одягом, взуттям та головними уборами;
- стимулює встановлення контакту між дітьми та логопедом;
- сприяє підвищенню пізнавальної та мовленнєвої активності дітей;
- знімає напруження, що може виникати через комплекси щодо таких зовнішніх дефектів, як розщеплення губи чи перфорація твердого піднебіння (Рібцун, 2012, с. 214; Рібцун, 2012, с. 22).

Цінність народної іграшки, зокрема ляльки, полягає в її здатності сприяти розвитку самостійності, творчої діяльності та активності дітей з мовленнєвими порушеннями. Народна іграшка є не тільки засобом для розвитку дитячої фантазії, а й важливим інструментом корекційно-виховної роботи з дітьми, сприяючи їхній адаптації та соціалізації в суспільстві (Вашак, & Гринь, 2023, с. 95).

Для ефективної підготовки майбутніх логопедів до використання лялькотерапії необхідно забезпечити поетапне формування спеціальних знань і вмінь:

- ознайомлення з теоретичними засадами арт-терапії та лялькотерапії;
- формування навичок створення та використання різних типів ляльок (рукавичкових, пальчикових, тростинних, м'яких);
- розробка лялькових ігор і сценаріїв для розвитку артикуляційної моторики,

фонематичного слуху, лексико-граматичних структур тощо;

- практична підготовка до ведення арт-терапевтичних занять з використанням ляльок для дітей з різними мовленнєвими порушеннями (Рібцун, с. 214).

Під час підготовки студентів важливо звернути увагу на необхідність враховувати психологічні особливості дошкільників: їхню потребу у грі, символічне мислення, емоційність, чутливість до невербальної комунікації. Завдяки використанню ляльок у дітей легше долаються бар'єри у спілкуванні, знижується рівень тривожності, активізується мовленнєвий потенціал.

Практичні заняття для майбутніх логопедів можуть включати:

- створення ляльок власноруч;
- інсценування діалогів і розповідей з використанням ляльок;
- розробку і проведення індивідуальних і групових логопедичних занять із використанням лялькотерапії;
- рефлексію ефективності використаних технік.

Важливим є також формування в майбутніх логопедів гнучкості мислення, творчого підходу, емпатії, уміння «чути» дитину через гру (Литвиненко, 2011, с. 46). Необхідно навчати студентів аналізувати власні дії, помічати невербальні сигнали дітей, адаптувати сценарій занять відповідно до емоційного стану вихованців. Крім того, доцільно ознайомлювати майбутніх логопедів із сучасними напрямками арт-терапії, методами інтеграції лялькотерапії з іншими видами корекційної роботи: казкотерапія, пісочна терапія, ігротерапія тощо. Такий підхід сприяє комплексному розвитку професійної компетентності майбутніх логопедів, дозволяє їм гнучко реагувати на індивідуальні потреби дітей, будувати з ними довірливі взаємини, сприяти мовленнєвому розвитку дошкільників.

Таким чином, використання ляльок у логопедичній роботі з дітьми дошкільного віку є природним, ефективним і педагогічно доцільним способом підтримки їхнього мовленнєвого розвитку. Водночас впровадження лялькотерапії у систему підготовки майбутніх логопедів сприяє не лише підвищенню професійної компетентності студентів, але й формує основи гуманістичного підходу у роботі з дітьми дошкільного віку.

Висновки. Лялькотерапія є ефективним засобом розвитку мовлення, зниження тривожності та формування позитивної самооцінки у дітей дошкільного віку. Її використання в логопедичній роботі дозволяє

створити безпечне і комфортне середовище для розкриття мовленнєвого потенціалу кожної дитини.

Підготовка майбутніх логопедів до застосування лялькотерапії має бути системною і спрямованою на формування як професійних знань і навичок, так і особистісних якостей: емпатії, креативності, гнучкості мислення. Впровадження лялькотерапії у навчальні

програми підвищує практичну підготовку студентів і допомагає орієнтувати їх на індивідуальні потреби дитини.

Подальші дослідження в цій галузі можуть бути спрямовані на розробку спеціалізованих методик і тренінгових програм для логопедів-початківців, що допоможе ще більш ефективно інтегрувати лялько-терапевтичні техніки в корекційно-розвивальну роботу з дітьми.

Список використаних джерел

- Богущ, А. М., & Луцан, Н. І. (2008). *Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, вправи*. Київ: Основа. 256 с.
- Вашак, О. О., & Гринь, Ю. М. (2023). *Особливості національного виховання дошкільників засобами українського народного мистецтва*. Методичний посібник для студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта. Полтава. 120 с.
- Вознесенська, О. Л. (2018). Лялькотерапія: особливості та ризики використання ляльки в терапії *Простір арт-терапії*. *Збірник наукових праць*. 1 (23). с. 29–42.
- Казачинер, О. С., & Бойчук, Ю. Д. (2022). *Основи лялькотерапії*. Практикум для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальностями 012 «Дошкільна освіта», 013 «Початкова освіта», 016 «Спеціальна освіта», для вихователів закладів дошкільної освіти, вчителів початкових класів, фахівців у галузі спеціальної та інклюзивної освіти. Харків. 36 с.
- Калініна, Л. А. (2008). Використання лялькотерапії як напрямку корекційної педагогіки у роботі з дітьми з особливими потребами. *Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами*. 5 (7). С. 353–358.
- Литвиненко, В. А. (2011). *Застосування арттерапії в логопедичній роботі з дошкільниками та молодшими школярами: навч.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл.* Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка. 112 с.
- Ляльки з особистими історіями (ляльки – персони): методика соціального та психологічного розвитку дитини*. (2017). (Заг. ред. Софій Н. З., Найда Ю. М.) Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плєяди». 52 с.
- Назаревич, В. В. *Ляльки потрібні і хлопчикам, і дівчаткам*. URL: <https://simya.com.ua/lyalky-potribni-i-hlopchykam-i-divchatkam-konsultuye-psyholog/>
- Рібсун, Ю. В. (2012). *Корекційна робота з розвитку мовлення дітей п'ятого року життя із фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення: програмно-методичний комплекс*. Київ. 258 с.
- Рібсун, Ю. В. (2012). Логопедична лялька як важлива складова ігор-занять у спеціальному ДНЗ компенсуючого типу. *Дефектологія. Особлива дитина: навчання і виховання*. 4. С. 20–25.
- Рібсун, Ю. В. (2012). *Професійний довідник учителя-логопеда дошкільного навчального закладу*. Харків: Основа. 239 с.
- Neff, J. A. (2014). Therapeutic Use of Puppets with Children in Counseling and Psychotherapy. *Journal of Counseling & Development*, 92 (3). Pp. 348-358.
- O'Rourke, A. (2015). The Role of Puppetry in Child Development: A Review. *The Arts in Psychotherapy*, 42 (4). Pp. 415-423.

References

- Bogush, A. M., & Lutsan, N. I. (2008). Speech and play activity of preschoolers: speech games, situations, exercises. Kyiv: Osnova. 256 p. [in Ukrainian]
- Vashak, O. O., & Grin, Yu. M. (2023). Peculiarities of national education of preschoolers by means of Ukrainian folk art. Methodical manual for students of specialty 012 Preschool education. Poltava. 120 p. [in Ukrainian]
- Voznesenska, O. L. (2018). Puppet therapy: features and risks of using dolls in therapy space of art therapy. Collection of scientific papers. 1(23). pp. 29–42. [in Ukrainian]
- Kazachiner, O. S., & Boychuk, Yu. D. (2022). Fundamentals of puppet therapy. Workshop for second (Master's) level higher education students in specialties 012 "Preschool education", 013 "Primary education", 016 "Special education", for educators of preschool institutions, primary school teachers, specialists in the field of special and inclusive education. Kharkiv. 36 p. [in Ukrainian]
- Kalinina, L. A. (2008). The use of puppet therapy as a direction of correctional pedagogy in working with children with special needs. Current problems of teaching and educating people with special needs. 5 (7). P. 353–358. [in Ukrainian]
- Lytvyenko, V. A. (2011). The use of art therapy in speech therapy work with preschoolers and younger schoolchildren: teaching-methodical manual for students of higher education. Sumy: SumSPU named after A. S. Makarenko. 112 p. [in Ukrainian]
- Dolls with personal stories (dolls – persons): a methodology for the social and psychological development of a child. (2017). (Editors: Sofiy N. Z., Naida Yu. M.) Kyiv: LLC "Pleyady Publishing House". 52 p. [in Ukrainian]
- Nazarevich, V. V. Dolls are needed by both boys and girls. URL: <https://simya.com.ua/lyalky-potribni-i-hlopchykam-i-divchatkam-konsultuye-psyholog/> [in Ukrainian]
- Ribtsun, Yu. V. (2012). Correctional work on the development of speech in children of the fifth year of life with phonetic-phonematic underdevelopment of speech: a program and methodological complex. Kyiv. 258 p. [in Ukrainian]
- Ribtsun, Yu. V. (2012). Speech therapy doll as an important component of games-classes in a special preschool education institution of a compensatory type. Defectology. The special child: teaching and upbringing. 4. Pp. 20–25. [in Ukrainian]
- Ribtsun, Yu. V. (2012). Professional guide for the speech therapist of a preschool education institution. Kharkiv: Osnova. 239 p. [in Ukrainian]
- Neff, J. A. (2014). Therapeutic Use of Puppets with Children in Counseling and Psychotherapy. *Journal of Counseling & Development*, 92 (3). Pp. 348-358. [in English]
- O'Rourke, A. (2015). The Role of Puppetry in Child Development: A Review. *The Arts in Psychotherapy*, 42 (4). Pp. 415-423. [in English]

Відомості про авторів:
Переворська Олена Ігорівна
 lperevorskay@gmail.com
 Дніпровський національний університет

Information about the authors:
Perevorska Olena Ihorivna
 lperevorskay@gmail.com
 Oles Honchar Dnipro National University

імені Олеса Гончара
проспект Науки, 72, м. Дніпро
Дніпропетровська обл., 49000, Україна

Приходько Тетяна Павлівна
prykhodko-to@ukr.net
Дніпровський національний університет
імені Олеса Гончара
проспект Науки, 72, м. Дніпро
Дніпропетровська обл., 49000, Україна

Ісаченко Вікторія Олексіївна
viktoriya_isachenko@ukr.net
Дніпровський національний університет
імені Олеса Гончара
проспект Науки, 72, м. Дніпро
Дніпропетровська обл., 49000, Україна

doi: 10.33842/22195203-2025-34-135-153-158

Матеріал надійшов до редакції 12. 05. 2025 р.
Прийнято до друку 10. 06. 2025 р.

Nauky Avenue 72, Dnipro
Dnipropetrovsk region, 49000, Ukraine

Prykhodko Tetiana Pavlivna
prykhodko-to@ukr.net
Oles Honchar Dnipro National University
Nauky Avenue 72, Dnipro
Dnipropetrovsk region, 49000, Ukraine

Isachenko Viktoriia Oleksiivna
viktoriya_isachenko@ukr.net
Oles Honchar Dnipro National University
Nauky Avenue 72, Dnipro
Dnipropetrovsk region, 49000, Ukraine

doi: 10.33842/22195203-2025-34-135-153-158

Received at the editorial office 12. 05. 2025.
Accepted for publishing 10. 06.2025.